

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายนิรันดร์ จิระสันติการ) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ กรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ส่งเรื่องการพิจารณาคดีขอให้เพิกถอนระเบียบและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลจังหวัดลำปางแจ้งว่า เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ได้มีคำสั่งให้รับฟ้องคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ ระหว่าง นายนิรันดร์ จิระสันติการ โจทก์ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ที่ ๒ นายยุวัฒน์ กมลเวชช ที่ ๓ นายโคทม อาริยา ที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช ที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร ที่ ๖ จำเลย (จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ ในฐานะกรรมการการเลือกตั้ง) โดยโจทก์เห็นว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า จำเลยทั้งหมดได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ นายนิรันดร์ จิระสันติการ (ผู้ร้อง) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางซึ่งมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้สามคน ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยทั้งหมดไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง และประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ผลปรากฏว่า ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๒

ในขณะที่ยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้ง จำเลยทั้งหมดได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพิ่มเติมข้อ ๖ ทวิ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น มิได้

เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ต่อมาจำเลยทั้งหกไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของ
ผู้ร้องอีกเป็นครั้งที่ ๒ และประกาศให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ จำเลย
ทั้งหกได้อาศัยระเบียบดังกล่าวสั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาอีก

ผู้ร้องเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ บัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๒๖ บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกวุฒิสภาไว้ อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘๗ ก็ได้บัญญัติรองรับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ ไว้แล้ว การที่จำเลยทั้งหกอาศัยระเบียบดังกล่าวตัดสิทธิการเป็น
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้องเป็นการเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ อันเป็นการใช้อำนาจในฐานะรัฐอธิปไตยเสมอรัฐสภา
ซึ่งจะกระทำได้ก็แต่โดยวิถีทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ เท่านั้น ระเบียบดังกล่าวจึงเป็นการออก
โดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ผู้ร้อง
จึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บังคับบัญญัติ
แห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วย
บทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาล
รื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้
พิจารณาวินิจฉัย” เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ และคำวินิจฉัยที่ ๑๔-๑๕/๒๕๕๓
แล้วว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ นั้น คำว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายคือ ตัวยกกฎหมายที่ออกมาโดยองค์กรที่มีอำนาจในการตรากฎหมาย (องค์กร
นิติบัญญัติ) เท่านั้น ดังนั้น ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับ เป็นต้น มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจ
นิติบัญญัติ จึงไม่ถือเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยยกคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ